

מ"ח 1264/14 - יצחק ביטון נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

מ"ח 1264/14

לפני: כבוד המשנה לנשיא מ' נאור

המבקש: יצחק ביטון

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה למשפט חוזר

בשם המבקש: עו"ד אורנה חיה קמרון

בשם המשיבה: עו"ד ג'ואי אש

החלטה

1. לפניי בקשה להורות על קיומו של משפט חוזר. בית משפט השלום (סגן הנשיא מ' פלד) הרשיע את המבקש לפי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון שאליו הגיע עם המאשימה (ת"פ (שלום ת"א) 4518/08 מדינת ישראל נ' ביטון (8.9.2011)). כתב האישום כלל שני אישומים, שבכל אחד מהם פורטו עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, של זיוף, של שימוש במסמך מזויף ושל קבלת דבר במרמה. על המבקש נגזרו 52 חודשי מאסר, מתוכם 28 חודשי מאסר בפועל; הפעלת עונש מאסר מותנה בן 12 חודשים, באופן מצטבר לתקופת המאסר שנגזרה עליו בגין אישומים אלה; קנס כספי בסך של 90,000 ש"ח; ותשלום פיצוי בסך כולל של 305,000 ש"ח לחמשת המתלוננים (בסכומים שונים לכל מתלונן).

2. לפי עובדות כתב האישום, קשר המבקש קשר עם צבי רשקס (להלן: צבי) ועם אשתו ציפורה רשקס (להלן:

עמוד 1

ציפורה). במסגרת הקשר, תכננו השלושה להביא להעברת הזכויות בנכס מקרקעין המורכב משלוש דירות והשייך להוריו של צבי (להלן: הנכס), על שמו של צבי, ולמכירת הנכס לאחרים תוך קבלת תמורת המכירה לידיהם. כמפורט באישום הראשון, בתחילה הצליח צבי להחתים את אביו על ייפוי כוח בלתי חוזר שלפיו הוא ינהל את ענייניו - ובהם את הנכס. בהמשך, התחזתה ציפורה לחמותה וחתמה על תצהיר שלפיו החמות מעבירה את זכויותיה בנכס לבעלה (האב). לבסוף, העבירו באמצעות מסמכים אלה השלושה את הנכס ללא תמורה לצבי והביאו לרישומם על שמו של צבי בלשכת רישום המקרקעין. המבקש היה מעורב בחלק ניכר מהמהלכים האלה, כמפורט בכתב האישום. בהמשך לאמור, וכמפורט באישום השני, פנה המבקש אל הדיירים שהתגוררו בשכירות בדירות הנכס, הציג עצמו כנציגו של בעל הנכס והציע להם לרכוש את הדירות שבהן הם מתגוררים. הדיירים הסכימו, חתמו על חוזים למכירת הדירות, שילמו למבקש סך כולל של 199,000 דולר בגין הדירות ונרשמו לטובתם הערות אזהרה בלשכת רישום המקרקעין. הדירות לא נרשמו על שמם.

3. השלושה הגיעו להסדר טיעון עם המדינה, שלפיו הם יודו בכתב אישום מתוקן ויפצו את המתלוננים בסכום של 950,000 ש"ח. בהתאם להסכמות בהסדר הטיעון, נדחה הדיון בשישה חודשים שבמהלכם אמורים היו השלושה לגייס את הכסף ולהפקידו בקופת בית המשפט. אשר למבקש, הוסכם כי ייגזר עליו עונש מאסר בפועל בן 12 חודשים וכי עונש המאסר המותנה בן 12 חודשים יופעל באופן חופף. ביום 25.2.2010 הורשעו השלושה לפי הודאתם ובהתאם להסדר הטיעון במיחס להם בשני האישומים. חלפו-עברו ששת החודשים והפיצוי לא הופקד.

ביום 7.2.2011 ביקש בא-כוחם של צבי ושל ציפורה לאפשר להם לחזור בהם מהודאתם, וזאת בטענה שלא נקבע בהסדר הטיעון כיצד יחולק הפיצוי בין שלושת הנאשמים. המבקש מצידו הודיע כי הוא עומד בהסדר הטיעון. בקשה זו נדחתה בהחלטתו של בית המשפט מיום 30.3.2011, אשר קבע כי היא איננה מגלה עילה, בייחוד לנוכח השיהוי הרב הטמון בה ובשים לב לכך שעד לאותו מועד לא הפקידו המבקשים סכום כלשהו בקופת בית המשפט על חשבון הפיצוי.

ביום 18.5.2011 ביקש המבקש אף הוא שיותר לו לחזור מהודאתו, בטענה ש"שיגעו אותי באותו היום שאחתום." בו ביום דחה בית המשפט את בקשתו זו, לנוכח המועד המאוחר שבה נתבקשה ובשים לב למכלול הנימוקים שהובאו בהחלטה לגבי בקשת שני הנאשמים האחרים לחזור בהם מהודאתם.

4. משלא עמדו השלושה בהתחייבותם להפקיד את סכום הפיצוי בקופת בית המשפט, ביטל בית המשפט את הסדר הטיעון לעונש כמצוות סעיף 7(ג) בהסדר הטיעון. בגזר דינו, קבע בית המשפט כי המבקש "גילה דומיננטיות ומעורבות רבה ביותר, בביצוע אותן עיסקאות כוזבות, ורב חלקו בהן" וציין כי "משנה חומרה ניתן עוד למצוא בהתנהגות הפלילית של [המבקש], כאשר מתברר כי רב לו במעשי מרמה וכי תלוי ועומד נגדו עונש מאסר מותנה של שנה בפועל, בגין עבירות מרמה דומות" וכי הוא "גם ריצה בעברו עונשי מאסר ממשיים." בית המשפט ציין עוד כי "מימד החומרה בפרשה זו נוקב וחד והדבר נוגע בעיקרו לשיטתיות שאפיינה את פעילותם של [המבקש ושל צבי], והתכונן המדוייק, שבוצע שלב אחרי שלב, הכל על מנת לשלשל לכיסם סכומי כסף גדולים, והותרת המתלוננים שבורים ורצוצים מגודל ו[מ]היקף המרמה ומאובדן כספים." על רקע קביעות אלה, גזר בית המשפט על המבקש את העונשים המפורטים.

5. המבקש הגיש ערעור הן על הרשעתו הן על חומרת העונש לבית המשפט המחוזי (ע"פ (מחוזי ת"א) 9136-10 ביטון נ' מדינת ישראל 6.2.2012)). הערעור נדחה על שני ראשיו (הנשיאה ד' ברלינר והשופטים ג' קרא ומ' סוקולוב). בהתייחס לכך שבית משפט השלום לא אפשר למבקש לחזור בו מהודאתו, קבע בית המשפט המחוזי כי הגשת

בקשה זו בשלב כה מאוחר מהווה "פרק נוסף בהתנהגותו חסרת תום הלב של [המבקש] שבפנינו, ואין בה יותר מאשר ניסיון לדחות את הקץ ומאומה לא מעבר לכך." נקבע כי הבקשה הוגשה משיקולי עלות-תועלת, שאינם מהווים נימוק מספק לחזרה מהודאה. המדינה הגישה אף היא ערעור על קולת העונש, אשר נדחה.

על החלטתו של בית המשפט המחוזי הגיש המבקש בקשת רשות ערעור לבית משפט זה (השופט א' רובינשטיין). הבקשה, אשר מוקדה בעיקר בחומרת העונש, נדחתה (רע"א 1424/12 ביטון נ' מדינת ישראל (19.2.2012)). המבקש טען, במסגרת בקשה זו, כי לא היה מקום לבטל את הסדר הטיעון לעונש מאחר שהוא עמד במחויבותיו לפי הסדר הטיעון. לטענתו, יום לפני חתימת השלושה על הסדר הטיעון, הוא הגיע עם צבי להסכם, שנכתב בכתב יד ושלפיו תפקידו של המבקש יהיה "לסייע כמיטב יכולתו לגיוס הכסף במסגרת ההסדר, וכאשר סיוע זה יתבטא - בביטול העיקולים על הנכס, [ב]ביטול הוצאה לפועל, או תביעות שהגיש אם הגיש כנגד [צבי]" - הא ותו לא. משעשה את כל האמור, טען המבקש כי הנטל לשלם את סכום הפיצוי, לפי הסכם זה, היה על צבי. בדחותו את בקשת רשות הערעור, הדגיש בית משפט זה כי המדינה לא הייתה צד להסכם שנחתם בין המבקש לבין צבי, וממילא הוא לא חייב אותה ולא היה רלוונטי "בהליך הפלילי בין המשיבה לבין המבקש ושותפיו" (שם, פסקה ט; ההדגשה במקור - מ.נ.). משלא הפקיד המבקש כל סכום על חשבון הפיצוי שבו הוא היה חייב (ביחד עם חבריו), נקבע כי אין לו להלין אלא על עצמו על כך שהסדר הטיעון לעניין העונש בוטל עקב הפרת התחייבותו. גם טענתו באשר להפליה בינו לבין חבריו לעניין העונש נדחתה, מאחר שחלקו של המבקש בקשר היה חמור יותר ומשכך הצדיק ענישה מחמירה יותר.

6. בבקשה למשפט חוזר, טען המבקש כי נפל עיוות דין בעניינו. המבקש הלין על כך שלא הותר לו לחזור בו מהודאתו ועל כך שלא נשמעה טענת ה"אליבי" שבפיו, שעל-פיה היה הוא מאחורי סוגר ובריח בחלק מן המועדים אשר בהם בוצעו האירועים מושא כתב האישום. לטענתו, כל זאת הוביל לכך שהוטל עליו עונש מאסר "מופלג בחומרתו", החורג - כפי טענתו - באופן לא מידתי מרף הענישה המקובל.

7. עמדת היועץ המשפטי לממשלה בפנינו היא כי הבקשה אינה מגלה עילה לקיומו של משפט חוזר. לעמדתו, משטענתו של המבקש לעניין החזרה מהודאתו נתבררה בפני שלוש ערכאות, אין מקום לבחינתה ברביעית במסגרת בקשה למשפט חוזר. לגופו של עניין, נטען כי לא נתקיים כל עיוות דין בעניינו של המבקש. היועץ המשפטי צירף בצורה מסודרת את כל כתבי בית הדין הנוגעים להליך.

8. דין הבקשה להידחות. עילת "עיוות הדין" הקבועה בסעיף 31(א)(4) בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 עניינה בעיוות דין שנגרם כתוצאה מההרשעה. כבר נפסק זה מכבר כי לא ניתן להשתמש בעילה זו לשם בקשה למשפט חוזר שעניינה בחומרת העונש שנגזר על המבקש (ראו החלטתי במ"ח 3139/13 רחמיאן נ' מדינת ישראל, פסקה 11 וההפניות שם (25.5.2014)). משבקשתו של המבקש מושתתת כל-כולה על טענת עיוות דין כתוצאה מגזר הדין שנגזר עליו, הרי שאין היא מגלה כל עילה לקיומו של משפט חוזר. אף לגופם של דברים, אין הבקשה מגלה עילה: בדין לא אושרה בקשתו של המבקש לחזור בו מהודאתו, משהוגשה 15 חודשים לאחר מועד הרשעתו ולאחר שנתקיימו דיונים רבים בתיק. שלוש ערכאות דנו בטענות המבקש בבקשה לחזור מהודיה ודחו אותן אחת לאחת. הליך המשפט החוזר לא נועד לבחינתן של טענות אלה ברביעית, במיוחד בשים לב לכך שלא התחדש בעניין זה דבר.

ומכאן לטענת האליבי: כפי שהסביר היועץ המשפטי בתגובתו וכעולה מכתב האישום, חלק הארי של האירועים הרלוונטיים בוצע בשנת 2005, שבה לא היה המבקש במאסר. המבקש התחיל לרצות עונש מאסר ביום 26.4.2006,

עובדה המצביעה לכאורה על כך שלא היה באפשרותו לנכוח בלשכת רישום המקרקעין ביום 17.5.2006. דא עקא, שנוכחות פיזית באותו אירוע כלל לא יוחסה למבקש בכתב האישום, ומכאן שטענת האליבי הנ"ל - שלמותר לציין, לא ברור אם הועלתה בכלל בערכאות הקודמות - אין בה כל תועלת למבקש.

9. סיכומם של דברים: הבקשה היא חזרה על טענות שנדונו ונדחו בשלוש ערכאות - הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ט"ז בתמוז התשע"ד (14.7.2014).

המשנה לנשיא
